

Šifra projekta
PNG/01/02

**Strategija revitalizacije istrske vasi
Šmarje pri Kopru
»Vrata v osrčje Slovenske Istre«**

*Poročilo anketne raziskave
Verzija 0.1*

PANGEA – Društvo za varovanje okolja Koper

Andrej Medved, vodja projekta

Junij 2003

VSEBINA:

<i>Poglavje</i>	<i>Stran</i>
RAZISKAVA JAVNEGA MNENJA NA LOKALNI RAVNI	2
<i>A Odzivnost lokalnega prebivalstva na ankete</i>	<i>2</i>
<i>B Analiza populacije anketirancev</i>	<i>2</i>
<i>C Lokalno prebivalstvo in vas Šmarje</i>	<i>4</i>
<i>D Gospodarski razvoj</i>	<i>7</i>
<i>E Lokalni prebivalci o projektu in obnovi vaškega jedra</i>	<i>10</i>
<i>F Zaključki ankete</i>	<i>11</i>
<i>G Anketa za lokalno prebivalstvo</i>	<i>12</i>
ZAKLJUČKI 1. FAZE PROJEKTA	18

Raziskava javnega mnenja na lokalni ravni

Anketni vprašalnik je bil razdeljen po pošti med vsa gospodinjstva vasi Šmarje. Vprašanja v anketi so bila večinoma zaprtega tipa, kar je olajšalo delo vprašanca, saj je v splošnem znana zelo nizka participacija v javno mnenjskih raziskavah. Izpolnjene ankete so domačini lahko oddali na Pošti, v Trgovini Mercator ali na sedežu Krajevne skupnosti v Šmarjah, kjer so bili postavljeni, v za ta namen posebej pripravljene kartonasti zbiralniki. Ankete so se z zbirnih mest pobirale dnevno in shranjevale v pisarni KS Šmarje. Pobiranje anket je bilo pod nadzorom predsednika KS Šmarje. V nadaljevanju podajamo povzetek analize javno mnenjske raziskave med prebivalci Šmarij.

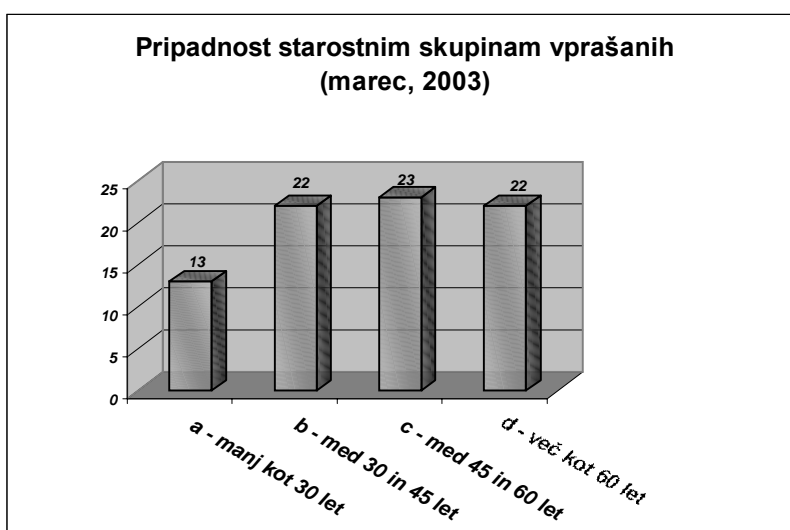
A. Odzivnost domačinov na ankete

Poslanih je bilo skupno okoli 200 anketnih vprašalnikov, kar se ujema s številom gospodinjstev v vasi Šmarje. Na zbirnih mestih je bilo po dveh tednih, kolikor je bilo predvideno za oddajo anket, zbranih natanko 83 izpolnjenih anket. Stopnja odzivnosti je bila približno 40%, kar se je ujemalo z našimi pričakovanji.

Med 83 odgovorjenimi vprašalniki so bili trije nepravilno izpolnjeni, zato smo jih izključili iz nadaljnjih analiz.

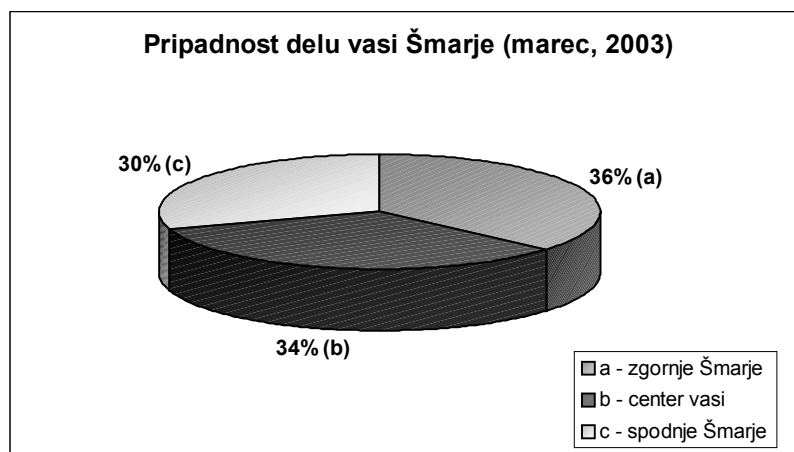
B. Analiza populacije anketirancev

Med vsemi vprašanimi je bila večina (približno 85%) starejša od 30 let. Med vsemi, ki so odgovorili na anketo, jih je bilo približno polovico vprašanih moškega (49%) in polovico ženskega (51%) spola.

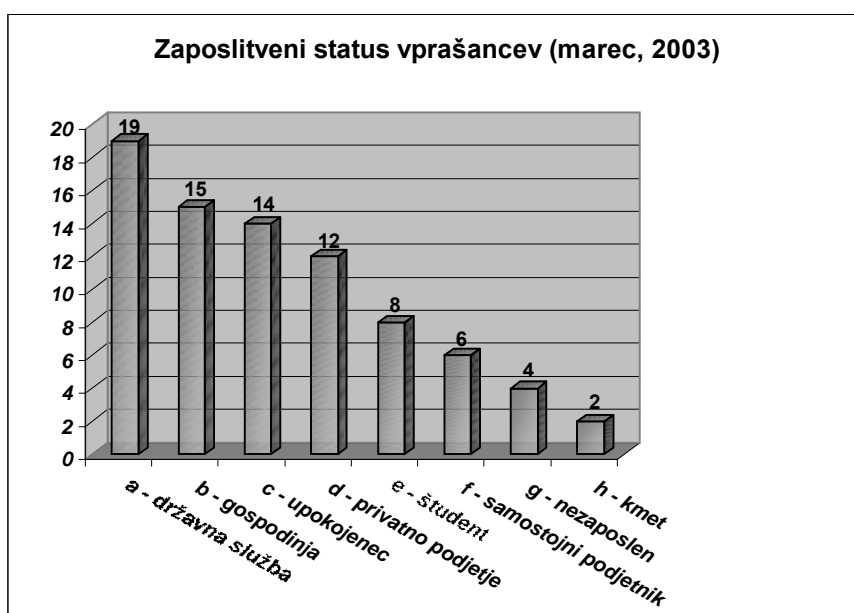
Slika 1: Pripadnost starostnim skupinam vprašanih (marec, 2003)

Prav tako je bilo med anketiranci opaziti enakomerno porazdelitev glede na kraj bivanja. Ankete so torej v geografskem smislu pokrile vse dele Šmarij in se zatorej rezultati lahko smatrajo kot reprezentativni za celotno vas Šmarje.

Slika 2: Pripadnost delu vasi Šmarij (marec, 2003)

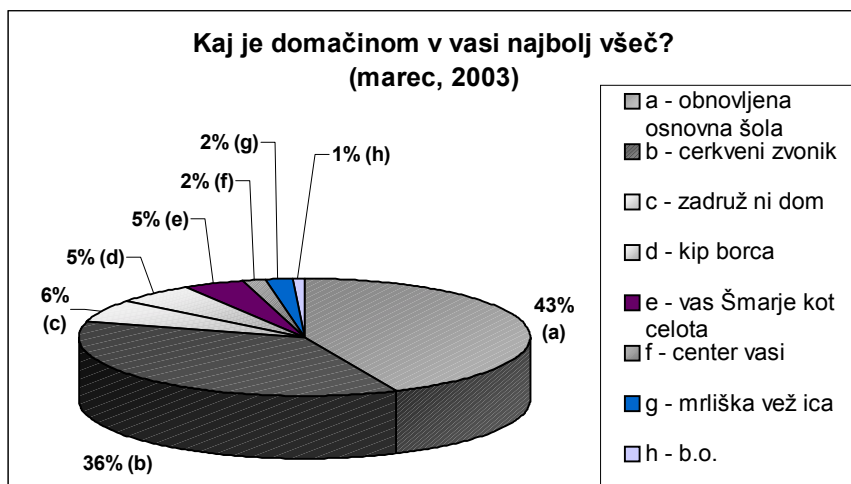
Zelo zanimivi so bili podatki o zaposlitvenem statusu vprašanih. Večina, ki je na anketo odgovorila je zaposlena v državni službi (19 anketirancev od 80), 15 anketirancev je gospodinj in kar 14 od vseh anketirancev je upokojenec. Na anketo je odgovarjalo zelo malo študentov (le 8) in presenetljivo samo 2 osebi, ki sta se v anketi opredelila kot kmeta.

Slika 3: Zaposlitveni status vprašanih (marec, 2003)

C. Lokalno prebivalstvo in vas Šmarje

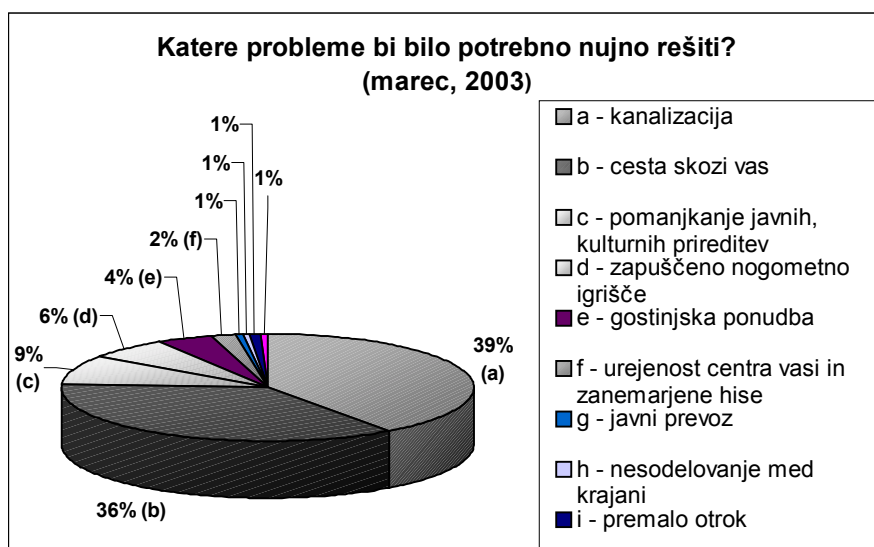
Na vprašanje, kaj je domačinom najbolj všeč v njihovi vasi, jih je večina izkazala naklonjenost obnovljenim objektom. Tako so vprašanci v kar 43% vseh odgovorov izpostavili obnovljeno osnovno šolo in v 36% cerkveni zvonik. Le ta je bil obnovljen leta 2002. Le v majhnem deležu vseh odgovorov je bil izpostavljen zadružni dom (6%) in kip borca v vasi (5%). Za vas Šmarje kot celoto se je zavzelo le 5% vseh dobljenih odgovorov.

Slika 4: Kaj je domačinom v vasi najbolj všeč (marec, 2003)

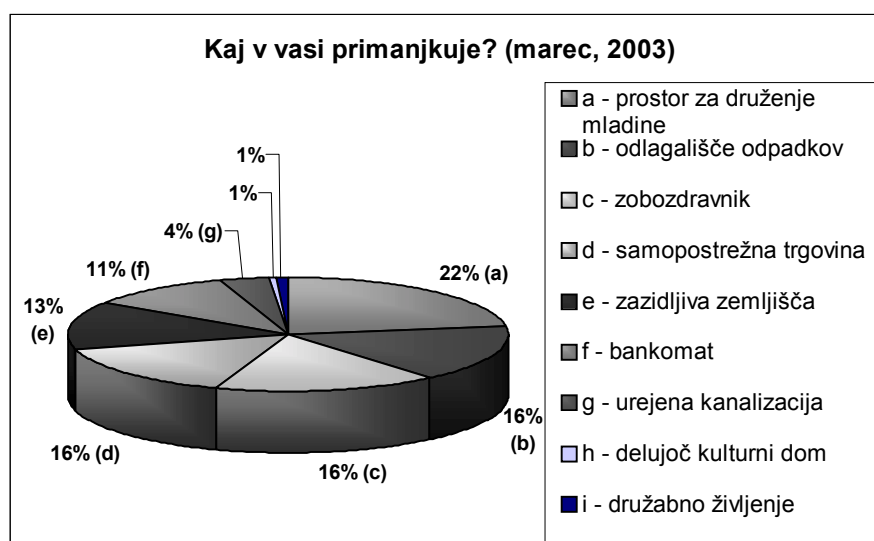
Iz dobljenih odgovorov sklepamo, da so domačini naklonjeni predvsem obnovljenim objektom, ki vasi nudijo izgled urejenosti.

Naslednje vprašanje se je dotikalo glavnih problemov v vasi Šmarje. Vprašanci so zelo enoglasno izpostavili problem ureditve kanalizacije in ceste skozi vas (skupaj 75% vseh odgovorov), ki tudi dejansko predstavljata trenutno največji problem.

Slika 5: Katere probleme bi bilo potrebno v vasi nujno rešiti (marec, 2003)

Na vprašanje, kaj bi si v vasi želeli oziroma kaj v vasi primanjkuje, je bilo danih kar nekaj predlogov. Naslednji graf prikazuje želje domačinov.

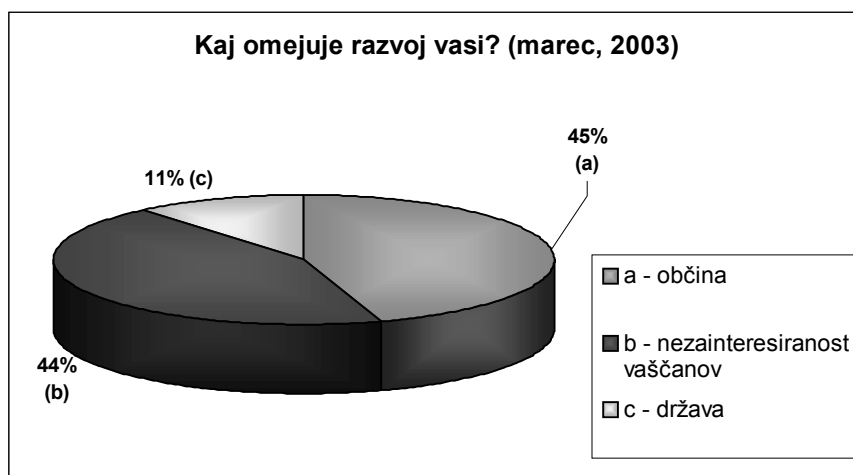

Slika 6: Kaj v vasi po mnenju domačinov primanjkuje (marec, 2003)

Lokalno prebivalstvo si želi novih funkcij v vasi, izpopolnitev obstoječe infrastrukture in boljšega življenjskega standarda.

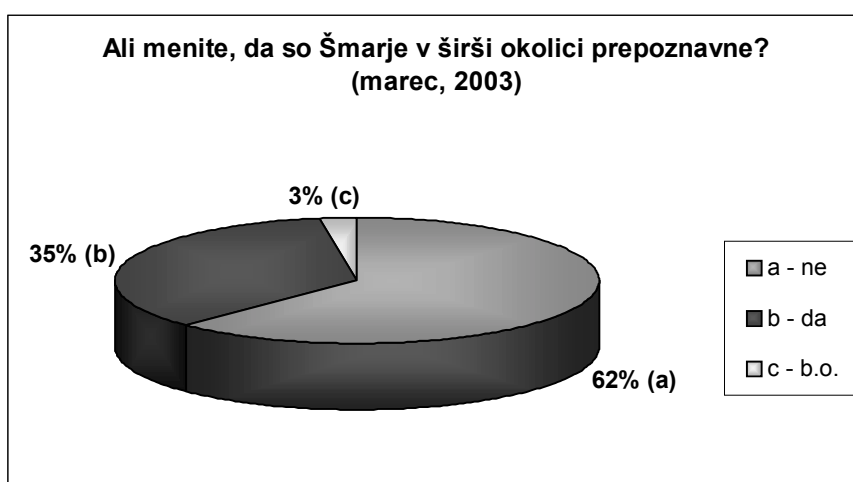
Na vprašanje, kaj omejuje razvoj vasi, je bilo opaziti spremembe v mišljenju. Če so še pred desetimi leti vsi krivili državno upravo, je danes nekoliko drugače. Skoraj polovica vseh odgovorov (44%) je pokazala, da je glavni problem pri razvoju vasi

nezainteresiranost domačinov. Skoraj enak delež (45%) odgovorov krivi za razvoj občinsko upravo in le 11% državno upravo.

Slika 7: Kaj po mnenju domačinov omejuje razvoj vasi (marec, 2003)

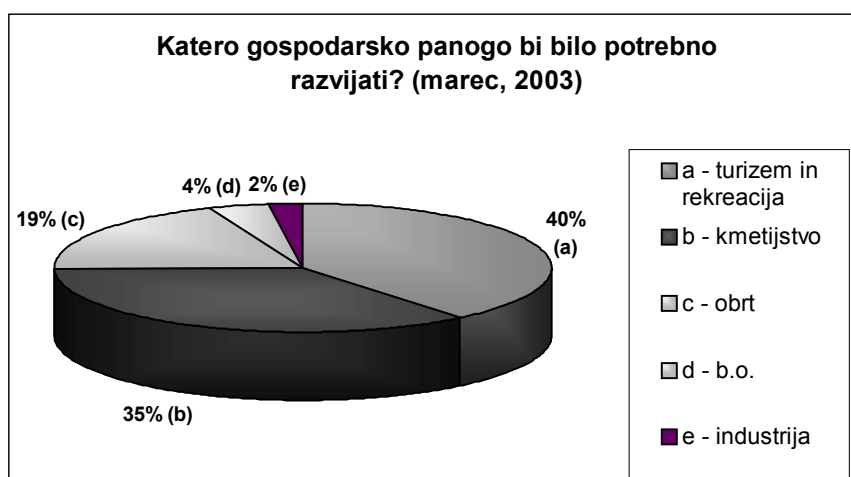
Na vprašanje, ali so Šmarje v okolici prepoznavne, je 62% vprašanih odgovorilo z ne in le 35% z da. Ostali niso odgovorili na vprašanje. Prepoznavnost vasi je dejansko problem, ki se pojavlja kot posledica požiga vasi med vojno in množičnega izseljevanja prebivalstva v povojnem času. Vas je bila obnovljena z uporabo novih, modernejših gradbenih materialov, kar je iz vaškega okolja izrinilo staro istrsko arhitekturno dediščino. Prav tako je z izgradnjo industrijskega obrata v vasi in cestne povezave s Koprom večina kmečkega prebivalstva opustila kmetijsko proizvodnjo, ki jim zaradi nekonkurenčnosti s kmetijsko ugodnejšimi območji v MO Koper in širšega zaledja ni več omogočala preživetja.

Slika 8: Prepoznavnost Šmarij v širši okolici (marec, 2003)

D. Gospodarski razvoj

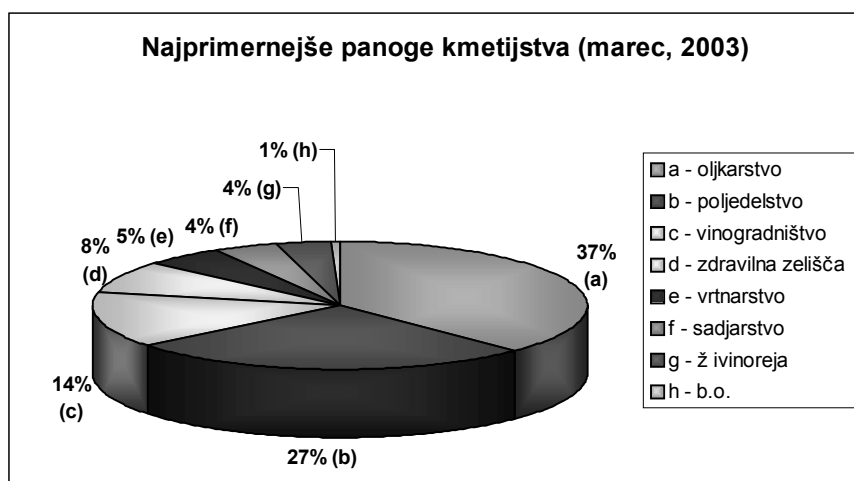
Glede možnosti gospodarskega razvoja vasi so se odgovori vprašancev v celoti pokrivali z našimi pričakovanji. Večina vprašanih je pravilno ugotovila, da je potrebno v Šmarjah razvijati predvsem turizem in rekreacijo (40% vseh odgovorov) ter kmetijstvo (35% vseh odgovorov). Predvidevamo, da lokalni prebivalci v tovrstnem razvoju vidijo ponovno vrnitev prepoznavnosti vasi.

Slika 9: Katere gospodarske panoge bi bilo potrebno razvijati (marec, 2003)

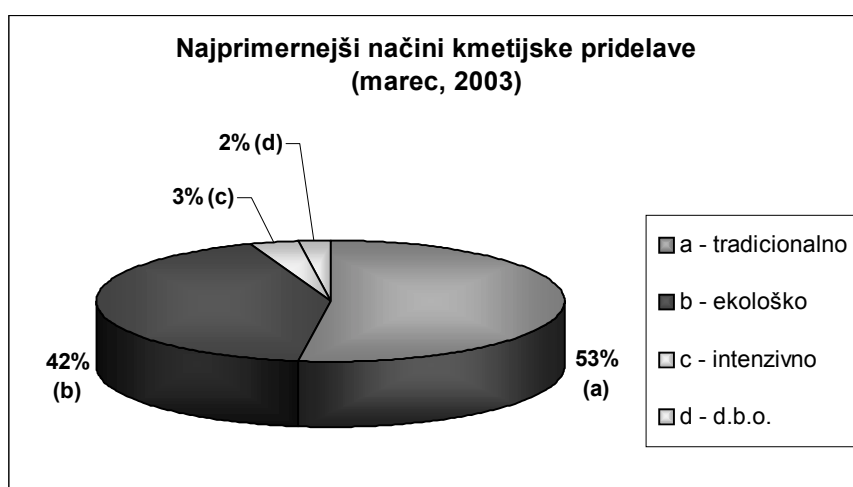
Kmetijstvo

Domačine smo vprašali, katere so po njihovem mnenju najprimernejše panoge kmetijstva. Odgovori so pokazali, da domačini vidijo največje možnosti v oljkarstvu (37% vseh odgovorov), poljedelstvu (27%) in vinogradništvu (14%).

Slika 10: Najprimernejše panoge kmetijstva (marec, 2003)

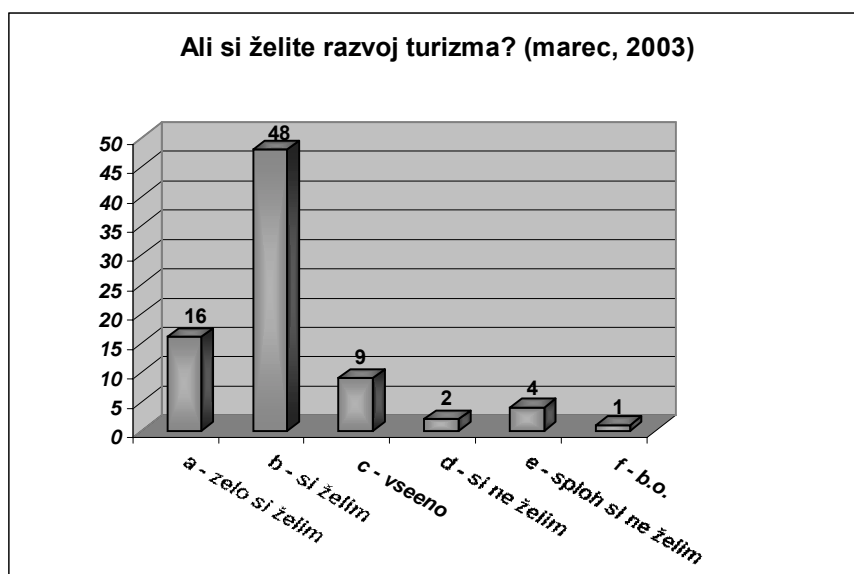
Med najprimernejšimi načini kmetovanja je bilo iz odgovorov razvidno, da so se domačini odločili predvsem za tiste, ki so okolju prijazne. Večina jih je menila, da je najprimernejše tradicionalno kmetijstvo (53% vseh odgovorov) in ekološko kmetijstvo (42% vseh odgovorov). Pri tem gre omeniti, da pojem tradicionalnega kmetijstva med domačini pomeni v glavnem način kmetovanja, ki so ga na tem območju uporabljali predniki. Že zaradi samih naravnih razmer in lastniške strukture zemljišč v okolici Šmarij večinoma ni možno kmetovati intenzivno, zato je tradicionalen način v tem primeru lahko pojmovan v smislu okolju prijaznega načina in ne v strokovnem pomenu besede.

Slika 11: Najprimernejši načini kmetijske pridelave (marec, 2003)

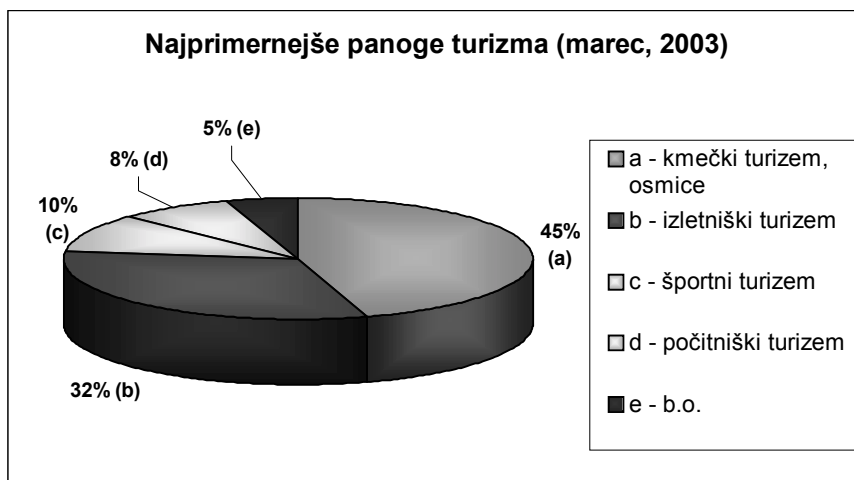
Turizem

Glede turizma smo domačine najprej vprašali, ali si sploh želijo razvoj turizma v vasi. Velika večina odgovorov (80% vseh odgovorov) je pokazala, da si domačini želijo oziroma zelo želijo razvoj turizma.

Slika 12: Ali si domačini Šmarij želijo razvoj turizma (marec, 2003)

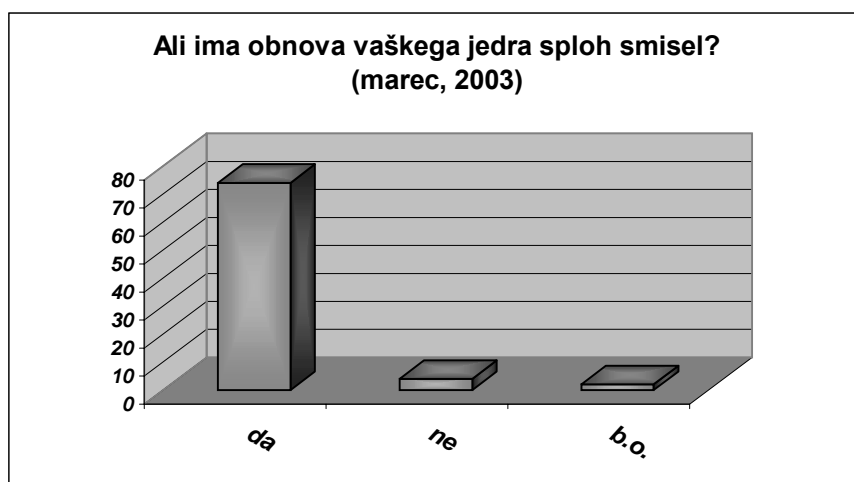
Med najprimernejšimi panogami turizma je bil v odgovorih izpostavljen kmečki turizem in »osmice« (45% vseh odgovorov) ter izletniški turizem (32%).

Slika 13: Najprimernejše panoge turizma (marec, 2003)

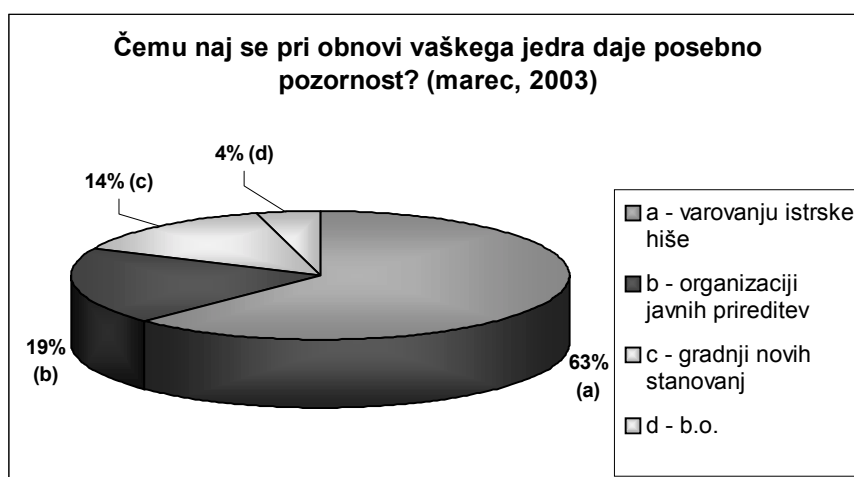
E. Lokalni prebivalci o projektu in obnovi vaškega jedra

Lokalno prebivalstvo se strinja z obnovo vaškega jedra. Velika večina odgovorov (92%) je pokazala, da ima obnova vaškega jedra smisel.

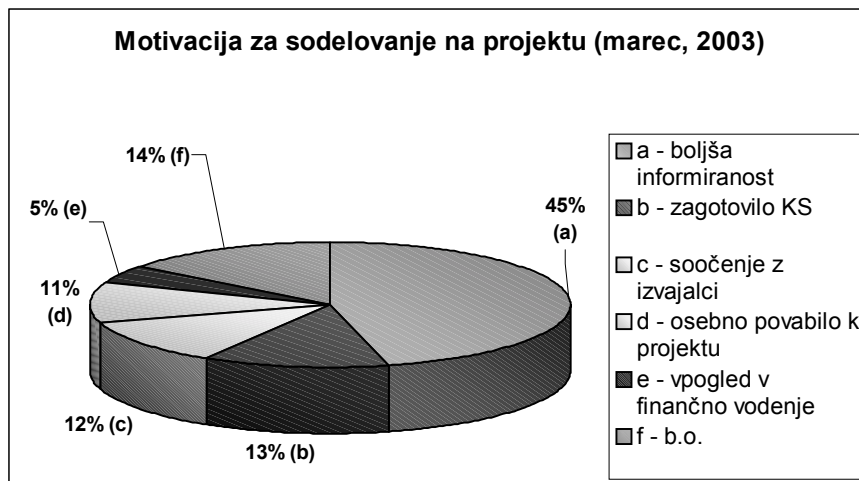
Slika 14: Ali ima obnova vaškega jedra po mnenju domačinov sploh kakšen smisel (marec, 2003)

Pri obnovi vaškega jedra naj se daje posebno pozornost varovanju istrske hiše, torej tradicionalni istrski arhitekturi (63% vseh odgovorov) in organizaciji javnih prireditev (19% vseh odgovorov). Glede na izkazane želje domačinov naj bi torej pri ureditvi vaškega trga načrtovali večji javni prostor, kjer bi se lahko odvijale razne prireditve, ter določene obrobne objekte, ki naj bi bili urejeni v tradicionalnem istrskem arhitekturnem stilu in bi nudili javne ali privatne funkcije.

Slika 15: Čemu naj se pri obnovi vaškega jedra daje posebno pozornost (marec, 2003)

V naslednjem koraku smo domačine povprašali glede njihove pripravljenosti za sodelovanje na projektu revitalizacije.

Slika 16: Vrste motivacije za sodelovanje domačinov na projektu (marec, 2003)

Večina odgovorov (45%) je pokazala, da bi bili domačini pripravljene sodelovati na projektu, če bi bili bolje informirani, če bi imeli zagotovilo krajevne skupnosti (19%) ter če bi imeli priložnost soočiti se z izvajalci (12%). Pri tem so kot predlagane načine sodelovanja izpostavili: ogled raziskave doseženih rezultatov (23%), sodelovanje preko imenovanega predstavnika (21%), sodelovanje v javni razpravi (19%), v javnomnenjski raziskavi (15%) ter sodelovanje na delavnici (11%).

F. Zaključki ankete

Anketa je pokazala odnos lokalnega prebivlastva do svoje vasi, njene problematike in ureditve vaškega jedra. Med domačini prevladuje mnenje, da Šmarje niso razpoznavne, čeprav se večina navdušuje nad obnovljenimi objekti v vasi, kot so cerkveni zvonik in osnovna šola. Problemi, kot so neurejena kanalizacija in cestna infrastruktura, so prednostnega značaja. Velika večina vidi glavni razvojni potencial vasi v okolju prijaznih oblikah kmetovanja in mehkih oblik turizma. Med kmetijskimi panogami je po mnenju domačinov najbolj primerno razvijati vinogradništvo in oljkarstvo, kar sovпада z naravnimi danostmi širšega območja.

Šmarčani si želijo obnove vaškega jedra, kjer naj bi se posebno pozornost namenilo obnovi zapuščenih objektov v istrskem arhitekturnem slogu in možnosti organiziranja javnih prireditev, ki naj bi v vas vrnilo javno življenje. V splošnem se domačini Šmarij zanimajo za projekt revitalizacije vasi in so pripravljene aktivneje sodelovati v nadaljnjih projektnih aktivnostih.

G. Anketa za lokalno prebivalstvo

ANKETA

Obnova vaskega trga v Smarjah

Anketni vprasalnik za prebivalce vasi Smarje pri Kopru

Spustovani vascani!

Prejeli ste pomemben anketni vprasalnik, v katerem Vas prosimo za nekaj kratkih odgovorov na temo obnove vaskega trga v vasi Smarje. Vasi odgovori so zelo dragoceni zato Vas prosimo, da na vprasanja odgovorite cim bolj korektno in s tem pomagata nasi Krajevni skupnosti pri razvijanju ideje. Vaski trg je skupna stvar, zato je dolznost nas vseh, da ga skupaj uredimo. Vprasalnik je hkrati priloznost, da izrazite svoje mnenje in se tako aktivno vkljucite v projekt. Zato Vas v dobrem namenu prosimo, da izpolnjene vprasalnike odlozite na Posti v Smarjah ali v Trgovini. Za Vaso pomoc in zaupanje se Vam iskreno zahvaljujemo in Vas hkrati vabimo k nadaljnemu sodelovanju!

Krajevna Skupnost Smarje

Navodila k izpolnjevanju

Anketni vprasalnik je anonimen ter vsebuje dva tipa vprasanj. Na izbirna vprasanja odgovarjate tako, da pred odgovorom, ki se Vam zdi najbolj primeren obkrožite ustrezno crko (a,b,c,d,...). Na prosta vprasanja odgovarjajte tako, da na crto svobodno napisete stavek ali besedo, ki po vasi presoji najbolj odgovarja na zastavljeno vprasanje. Vso sreco pri odgovarjanju!

NEOBVEZNI DEL

(izpolnejo samo tisti, ki to osebno zelijo!)

Priimek:

Naslov / Hisna st.:

ZAZELJENI DEL

(prosimo, ce odgovorite na cim vec vprasanj!)

1. Opredelite prosim kateri starostni skupini pripadate!

- a manj kot 30 let
- b med 30 in 45 let
- c med 45 in 60 let
- d vec kot 60 let

2. Opreделите vas spol!

- a moski
- b zenski

3. V katerem delu Smarij prebivate?

- a spodnje Smarje
- b center vasi Smarje
- c zgornje Smarje

4. Ali nam lahko prosim podate vas zaposlitveni status?

- a student
- b kmet
- c gospodinja
- d samostojni podjetnik
- e zaposlen v privatnem podjetju
- f državna služba
- g nezaposlen
- h upokojenec
- i drugo (navedite svoj status!)

5. Ali nam lahko podate podatek za vas kraj dela ali solanja (za nezaposlene in upokojence ni potrebno)?

- a KS Smarje
- b občina Koper
- c občina Izola
- d občina Piran
- e drugje (navedite kraj!)

6. Kaj Vam je v nasi vasi Smarje najbolj vsec?

- a kip borca pred zadruznim domom
- b obnovljena osnovna sola
- c cerkveni zvonik s Sv. Gabrijelom
- d zadruzni dom
- e drugo (navedite kaj!)

7. Kaj je po vasem mnenju največji problem v Smarjah in bi ga bilo potrebno nujno resiti?

- a izlivi greznic na prosto (fekalne vode)
- b cesta skozi vas Smarje
- c gostinska ponudba

- d primanjkovanje javnih in kulturnih prireditev
- e zapusceno nogometno igrišče
- f drugo (navedite kaj!)

8. Kaj v vasi Smarje zelo primanjkuje?

- a zazidljiva zemljišča
- b bankomat
- c prostor za druženje mladine
- d odlagališče odpadkov
- e zobozdravnik
- f samopostrezna trgovina ali market z boljšo ponudbo
- g trgovina noc in dan
- h drugo (navedite kaj!)

9. Kaj bi bilo po vašem mnenju potrebno zascititi v Smarjah?

- a vodne vire
- b naravo v okolici vasi
- c ostanke stare istrske arhitekture
- d pokrajino pred odlaganjem kosovnih odpadkov
- e drugo (navedite kaj!)

10. Kaj po vašem mnenju omejuje razvoj vasi Smarje?

- a država
- b občina
- c nezainteresiranost vasčanov
- d drugo (navedite kaj!)

11. Ali menite, da so Smarje v sirsi okolici prepoznavne?

- a da
- b ne

12. Če menite da so, potem navedite po čem so prepoznavne (navedite sami)?

13. Po čem bi bile po vašem mnenju Smarje lahko prepoznavne (navedite sami)?

14. Katero gospodarsko panogo bi bilo potrebno razvijati?

- a kmetijstvo
- b obrt
- c industrijo
- d turizem in rekreacijo

e drugo (navedite kaj!)

15. Kateri načini kmetijske pridelave se Vam zdijo primerni na območju Smarij?

- a tradicionalno
- b intenzivno na večjih površinah
- c biološko ali ekološko
- d drugo (navedite kateri!)

16. Katere panoge kmetijstva se Vam zdijo najprimernejše na območju Smarij?

- a poljedelstvo
- b vinogradništvo
- c vrtnarstvo
- d sadjarstvo
- e oljkarstvo
- f zivinareja
- g pridelava zdravilnih zeli
- h drugo (navedite katera!)

17. Ali mislite, da bi v Smarjah potrebovali posebno trgovino s kvalitetnimi kmetijskimi pridelki, ki jih pridelamo na nasih smarskih njivah (vino, oljčno olje, zelenjava)?

- a je nujno potrebno
- b bi bilo za premisliti
- c ni potrebno

18. Ali si sploh želite razvoj turizma v naši vasi?

- a zelo si želim
- b si želim
- c mi je popolnoma vseeno
- d si ne želim
- e sploh si ne želim

19. Kaj bi po vašem mnenju bistveno pripomoglo k razvoju turizma v Smarjah?

- a možnost izgradnje vikendov
- b naravne in kulturne posebnosti
- c vinska cesta
- d potenciali za sport in rekreacijo
- e tradicionalna smarska sagra
- f istrske kulinaricne specialitete
- g drugo (navedite kaj!)

20. Kaksna oblika turizma je po vasem mnenju najbolj primerna za vas Smarje?

- a kmečki turizem in osmice
- b sportni turizem
- c izletniški turizem
- d pocitniški turizem (za dijake, studente)
- e drugo (navedite katera!)

21. Kako ste zadovoljni z dosedanjim razvojem Smarij?

- a sploh nisem
- b delno
- c sem zelo zadovoljen

22. Ali ima obnova vaskega jedra po vasem mnenju sploh kakšen smisel?

- a da
- b ne

23. Kaj bi bilo po vasem mnenju najbolje narediti z propadajocim vaskim jedrom (navedite sami!)?

24. Cemu naj se pri obnovi vaskega jedra v Smarjah daje posebno pozornost?

- a varovanju stare istrske hise
- b gradnji novih stanovanj
- c organiziranju javnih prireditev (koncerti, gledališke igre, plesi)
- d drugo (navedite cemu!)

25. Kaj bi Vas se posebj motiviralo, da bi se aktivno vkljucevali v projekt obnove vaskega jedra v Smarjah?

- a boljša informiranost glede projekta
- b osebno povabilo k sodelovanju
- c zagotovilo krajevne skupnosti
- d vpogled v finančno vodenje projekta
- e soocenje z izvajalci projekta
- f drugo (navedite kaj!)

26. Kako bi najraje sodelovali na omenjenem projektu?

- a sodelovanje pri javnomnenjski raziskavi
- b sodelovanje na strokovni delavnici v mesecu maju
- c preko imenovanega predstavnika, ki zastopa interes krajanov določenega dela Smarij

- d z ogledom razstave doseženih rezultatov
- e z sodelovanjem v javni razpravi
- f drugo (navedite kako!)

27. Recimo, da bi bilo za financiranje obnove vaskega jedra poleg občinskega denarja in drugih finančnih virov potrebno ustanoviti tudi "financijski sklad prebivalcev vasi Smarje". Koliko bi znesel najvišji znesek na leto na gospodinjstvo, ki bi ga bili pripravljene podariti skladu za obnovo nasega vaskega trga?

- a za sklad ne dam niti tolarja
- a 1000 SIT
- b 5000 SIT
- c 10000 SIT
- d več kot 10000 SIT

28. Kaj bi odgovorili tujcu, če bi Vas vprašal ali so Smarje tipična vas slovenske Istre (napisite sami!)?

29. Kaj Vam najprej pride na pamet, če Vam nekdo omeni vas Smarje (napisite sami!)?

POMEMBNO!!!

Izpolnjene vprašalnike prosim odložite na Posti v Smarjah ali v Trgovini najkasneje do vključno petka, 11. aprila 2003. Hvala za sodelovanje v upanju na čim prejšnje snidenje!

Krajevna Skupnost Smarje
PANGEA – Društvo za varovanje okolja Koper

ZAKLJUČKI PRVE FAZE PROJEKTA

V splošnem je prva faza projekta potrdila spoznanje, da vas Šmarje potrebuje novo ureditev zapuščenega vaškega jedra, ki bi lahko nosilo funkcijo vhodne točke v Slovensko Istro. Poleg povezovalne vloge z ostalimi zalednimi vasi bi ureditev vaškega jedra pomenila revitalizacijo vasi ter vrnitev življenja na vas tako v socialnem kot tržnem pomenu besede.

Vaški trg si predstavljamo kot informacijsko točko v najširšem pomenu besede, kjer bi si lahko naključni obiskovalec pridobil zadostno mero informacij glede na vprašanja:

- Kaj lahko v vasi počnem in kaj si lahko ogledam?
- Kje lahko spoznam zgodovino, istrsko kulturno in naravno dediščino?
- Kje je mogoče prespati in okusiti istrske kulinarične specialitete?
- Kam naj se napotim, če hočem spoznati Slovensko Istro?
- Na kakšen način lahko dospem do ostalih krajev Slovenske Istre?
- Kako naj prijateljem razložim, kje so Šmarje?

V prvi fazi projekta je bilo ugotovljeno, da glede vasi Šmarje ni dostopnih veliko podatkov. Večina študij in strokovnih podlag je narejenih v sklopu celotnega območja MO Koper ali pa gre kvečjemu za območje celotne Slovenske Istre.

Odnos lokalnega prebivalstva do revitalizacije vasi se je v začetni fazi izkazal kot zelo pozitiven. Domačini so bili soudeleženi pri vseh aktivnostih projekta in pričakovati je dvig zanimanja za projekt v prihodnjih fazah. Izvajanje projekta po klasičnem »bottom-up« procesu se je torej izkazalo kot zelo uspešen prijem, saj pomaga lokalnim prebivalcem identificirati se s projektom.

Raziskava javnega mnenja je pokazala, da je potrebno vas revitalizirati na osnovi razvoja okolju prijaznih načinov kmetovanja in mehkih oblik turizma, kar se ujema z naravnimi danostmi območja. Na arhitekturni delavnici so bile izdelane prve analize prostora in oblikovani predlogi ureditve vaškega jedra, ki naj bi centru vasi dali novo podobo. Potrebno bo združiti obstoječe elemente v skupno celoto (cerkveni objekt, trg pred cerkvijo, obnovljeni istrski objekti, park in kip posvečen padlim v NOB).

Prav tako so bili identificirani glavni problemi pri razvoju vasi in podane smernice za rešitev posameznih problemov. Kot glavni problem se pojavlja neizoblikovana lokalna identiteta in s tem povezana neprepoznavnost vasi. Poleg tega predstavlja velik problem neurejeno kanalizacijsko omrežje in pomanjkljiva turistična infrastruktura. Lokalni prebivalci niso zadostno osveščeni glede revitalizacije vasi in v prihodnje bo temu problemu potrebno nameniti nekoliko več časa.